

De Aziatische hoornaar, een invasieve exotische soort
Wat kunnen we doen om hun verspreiding in Etterbeek te
beperken?

15 april 2025

Wie is wie?

Europese hoornaar

- **rode** poten en veel rood aan kop en borststuk
- **geel** en **zwart** op bijna alle achterlijfsegmenten
- groter en breder dan de Aziatische hoornaar

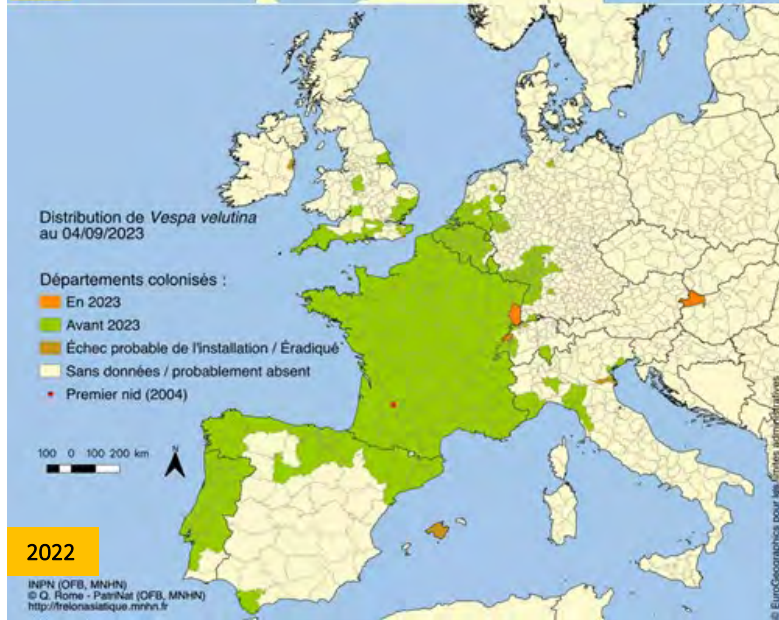
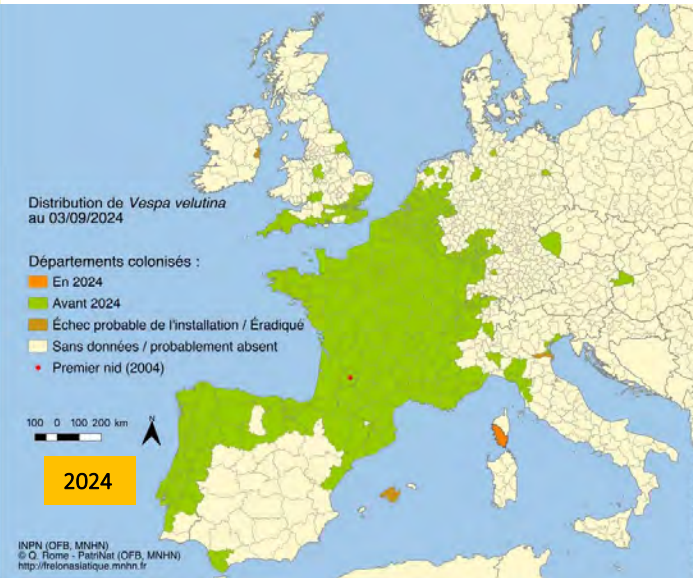
Aziatische hoornaar

- die is quasi **volledig zwart**.
- De poten hebben opvallende **gele** uiteinden.
- De rode kleur ontbreekt.

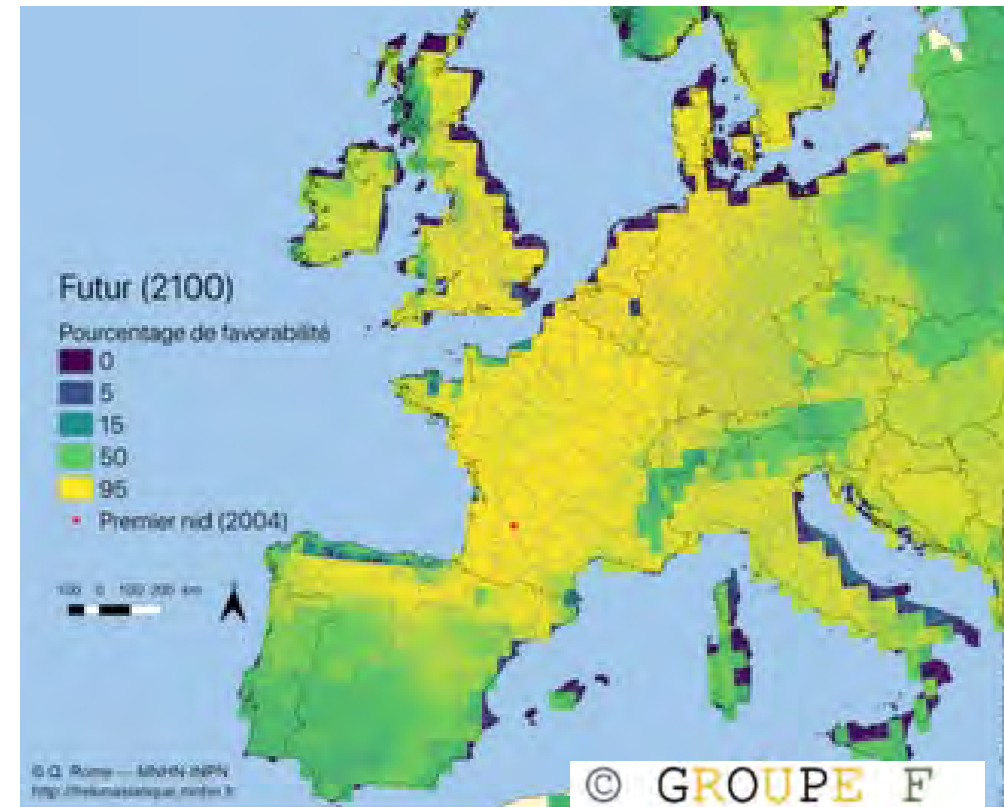
Een snelle invasie, waarom?

Geen vijanden
die efficiënt zijn

Ideale
omstandigheden:

- Voeding
- Bronnen
- Habitat
- Klimaat

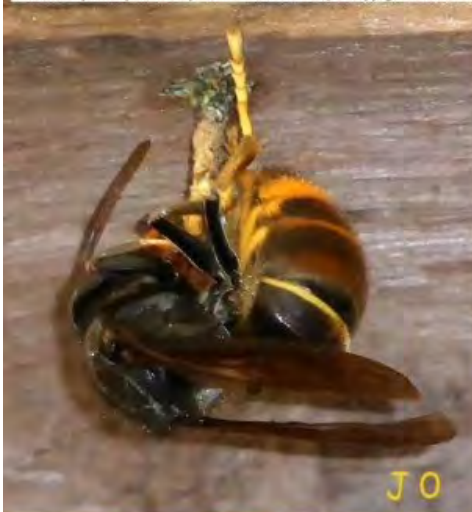
Cyclus van de Vespa Velutina Nigrithorax

Création d'un nid : 16 premiers jours

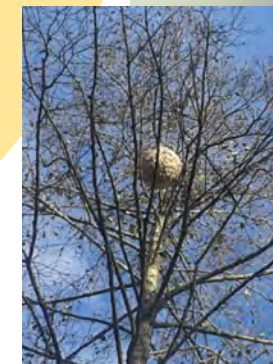
Eerste 16 dagen van een nest

Evolution au printemps d'un nid primaire du frelon asiatique. Copyright Christian FONTAINE & Patrick CAMUS

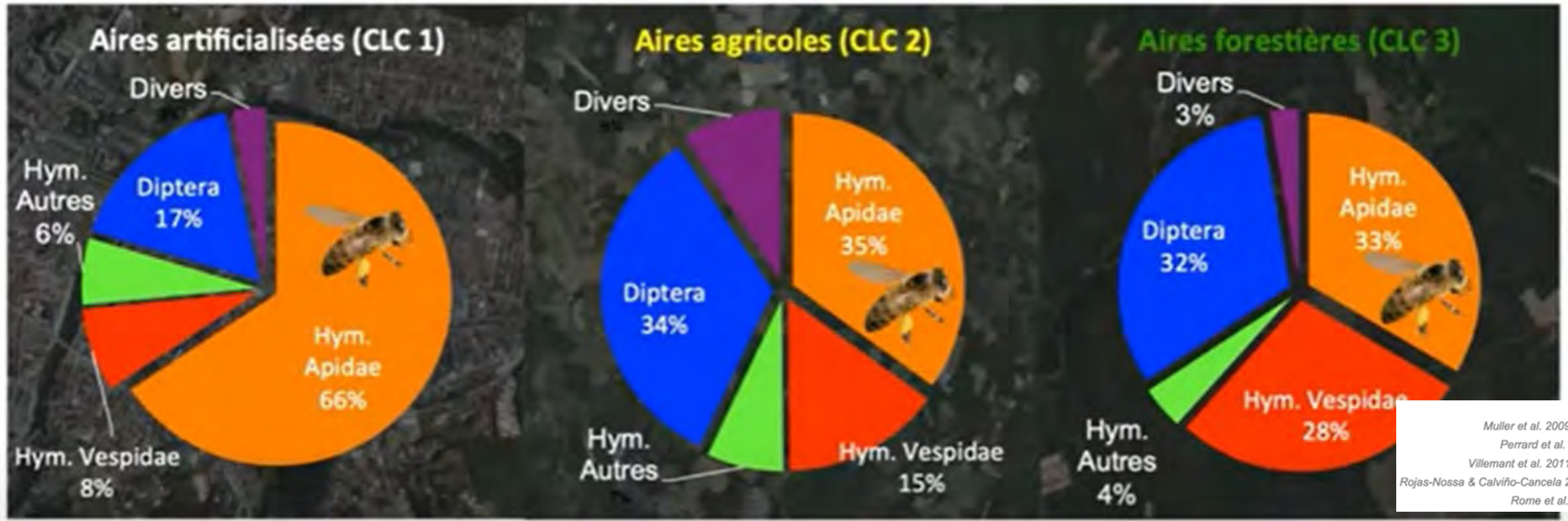

Eind sept, midden okt. piek van de populatie:
1000 tot 1800 werksters

Midden sept. eind nov.:
**200 tot 500 vrouwtjes
voortgebracht**

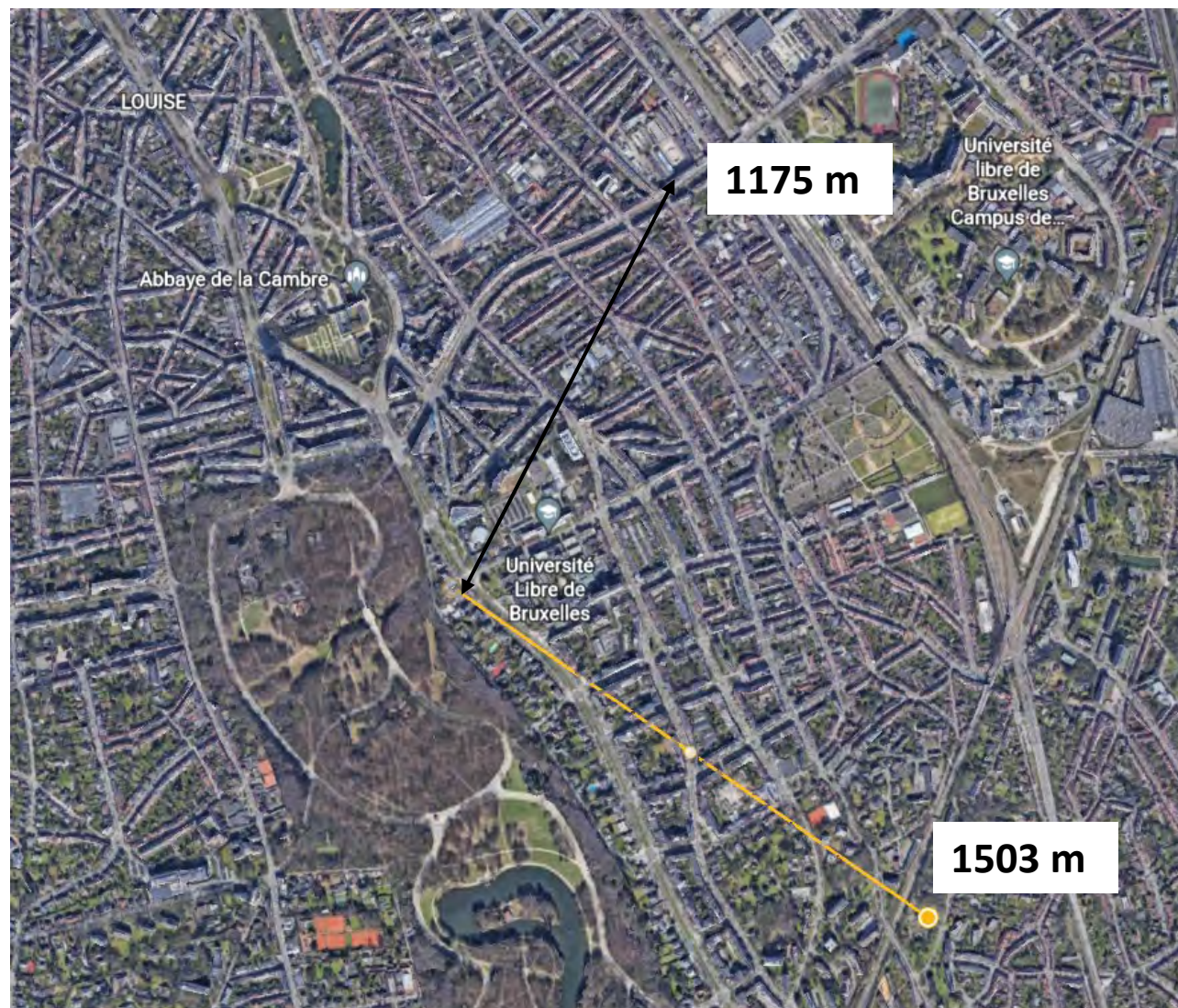
Voeding:

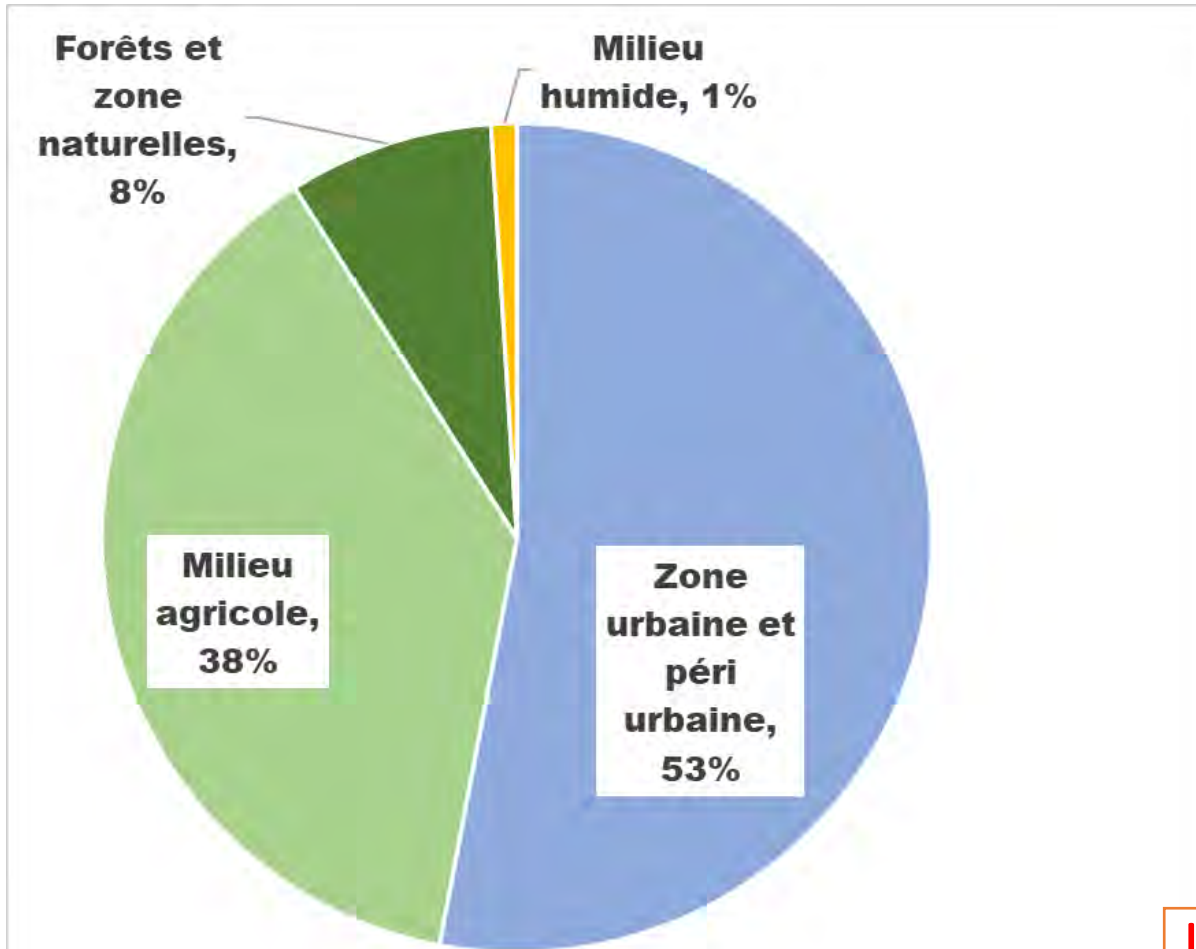
11,32 kg insecten per jaar voor een gemiddeld nest
22,64kg (het dubbele voor een “groot” nest)

159 insectensoorten

Roofbereik: 1500 (minimum)

Locatie van secundaire nesten:

[Villemant et al., 2011a](#) ; [Rome et al., 2015](#) ; [Rome, 2015](#) ; [Fournier et al. 2017](#)).

*Villemant et al., 2011;
Beggs et al., 2011;
Rome et al. 2015*

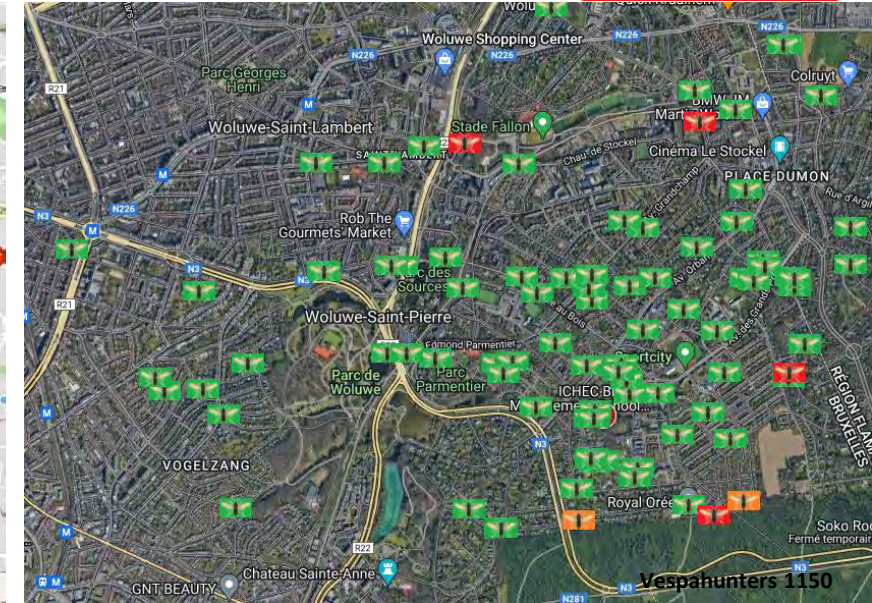
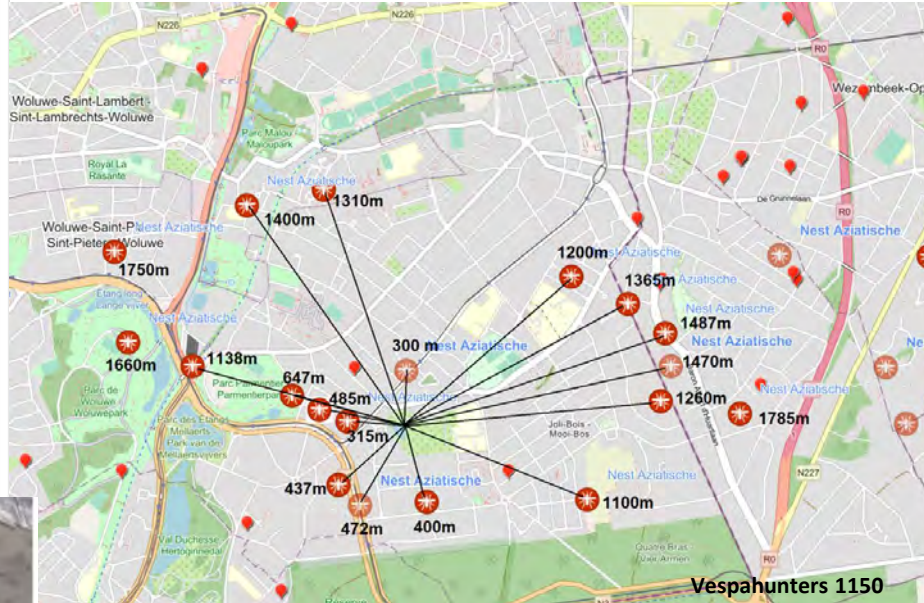
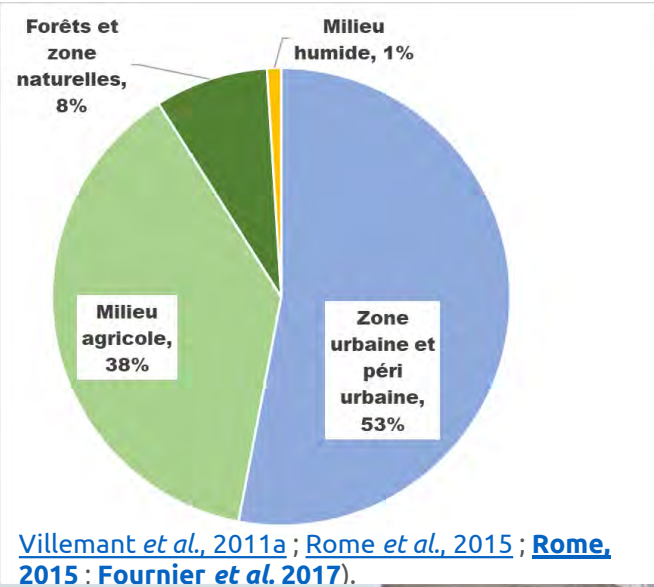
In de loop van de jaren hebben we een toename gezien in het aantal secundaire nesten op minder dan 2 meter hoogte.

Locatie en toename van nesten

X 4

SPW 2022: 22 nesten

SPW 2023: 89

30% van de nesten < 10 m hoogte

30 secondaire nesten: dakgoten, daken, kruipkelders, op de grond, hagen, struiken...

Frankrijk: 12 -17 nesten km²

1/ Volksgezondheid

19 okt 2023. 11u55 Eterbeek, St.-Pietersplein:

Meer angst dan kwaad!

SPW 2023: 4 incidenten

- 1/ Begin juli: tuinier Koningin Astridplein
➔ anafylactische shock (UCL - St Luc)
- 2/ Tuinier
➔ Vergiftiging Aziatische hoornaars (Spoed SPW Malou)
- 3/ 20/08 – Man van 83 scheert haag.
➔ 15 steken in nek en hoofd (48 uur intense pijn)
- 4/ Herendal, tuiniers (tuinhuis) aangevallen
➔ Stopzetting activiteit voor nestverdelging

Wie loopt risico?

- 1/ Professionele tuiniers
- 2/ Hobbytuiniers
- 3/ Wandelaars (bijv. openbare parken)

© GROUPE F

Toename van de nesten en hun lage hoogte verhogen het risico op ongevallen.

Hoe reageren op de hoornaar?

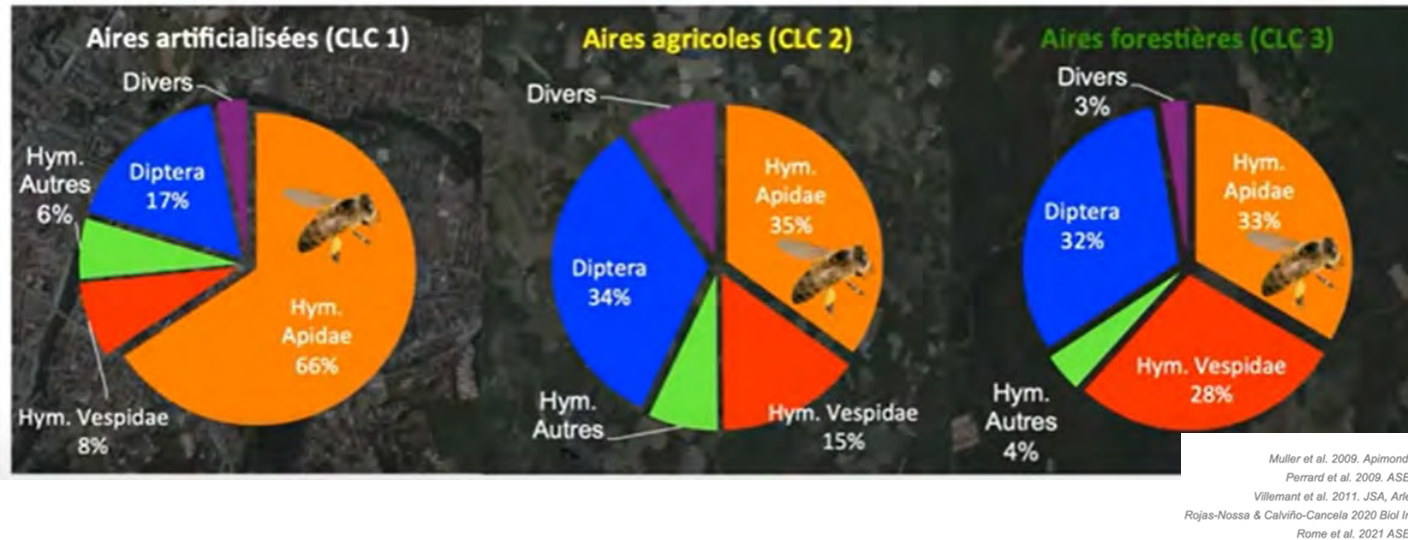
- Tijdens het verzamelen:
 - Ongevaarlijk, niet agressief

- Tuiniers:
 - Hagen nakijken voor de snoei
 - Gazon nakijken voor het maaien (enkel lente)

- Een nest:
 - Afstand houden (minimum 5 m)
 - Geen trillingen

- Nest gezien?
Laat het nest neutraliseren voor de activiteiten starten

2/ Biodiversiteit:

VVN:

- opportunistische jager,
- concentraties van insecten

Opgegeten insecten/jaar/nest:

11,32kg (gemiddeld)

38% Apis melifera – 62% andere insecten

159 soorten

90 nesten gelokaliseerd in SPW:

Totaal opgegeten:	1107kg
65% Bij-achtigen (alle soorten)	720kg
55% Apis melifera	609kg
10% Andere apis	111kg
17% Tweevleugeligen (vliegen)	188kg
8% Wespachtigen (wespen)	89kg
6% Andere vliesvleugeligen (hommel)	66kg
4% Varia (vlinders...)	44kg

Negatieve impact:

- Minder volwassen insecten
- Minder voortplantende insecten

Wat te doen?

- Communiceren/opleiden
- Lente
 - Koninginnen vangen
 - Primaire nesten neutraliseren
- Zomer - herfst
 - Secundaire nesten lokaliseren en neutraliseren

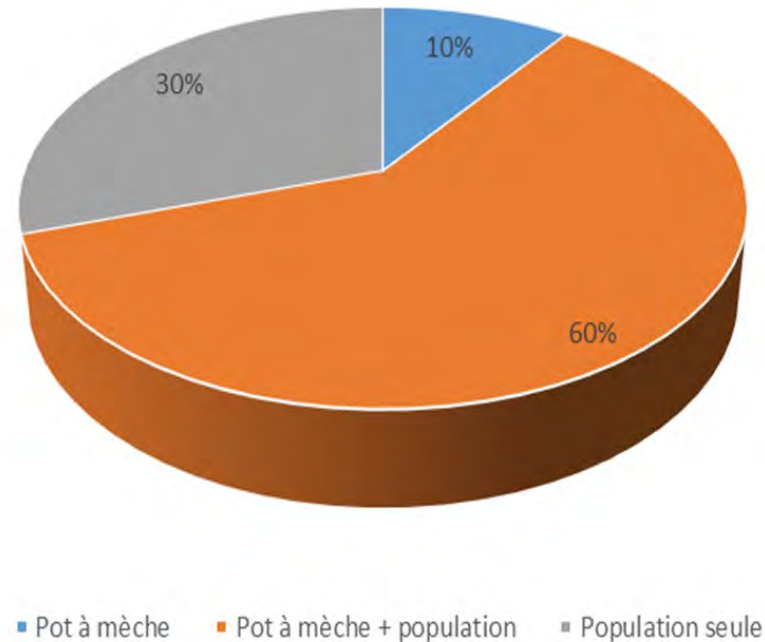
Bestrijding van VVN: samen actie ondernemen!

Informeren, communiceren, uitleggen, opleiden, geruststellen...

2023 St.-Pieters-Woluwe en omgeving:

116 nesten gelokaliseerd

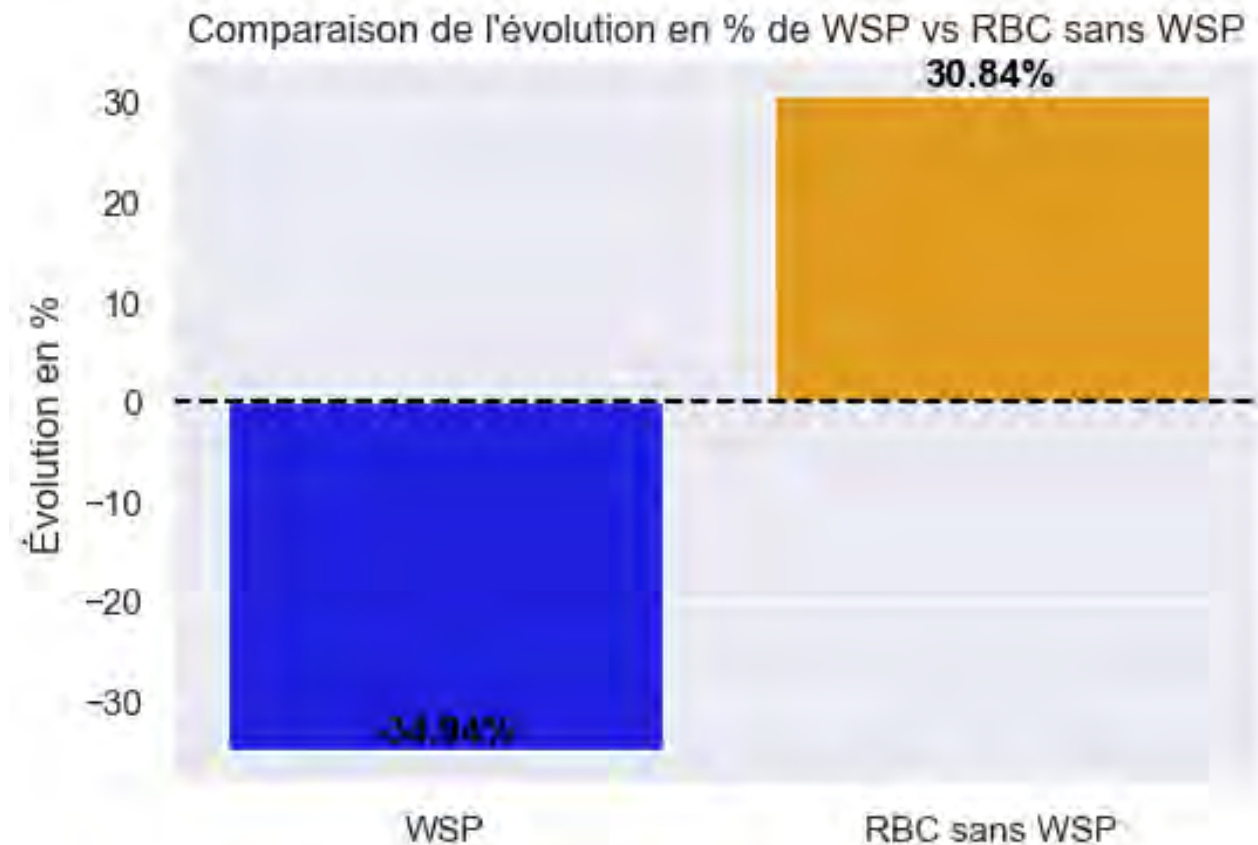
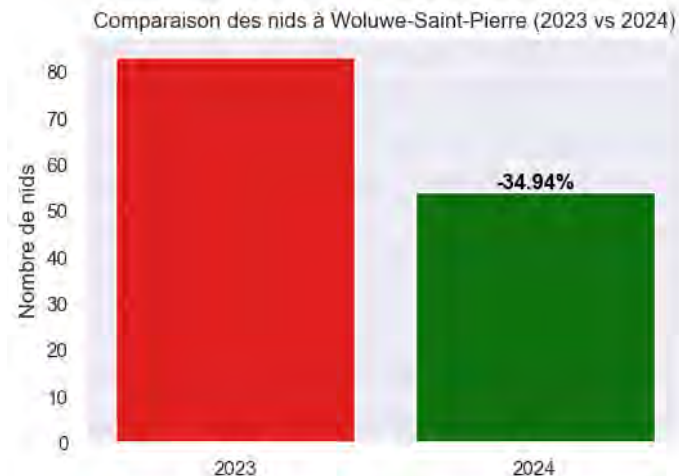
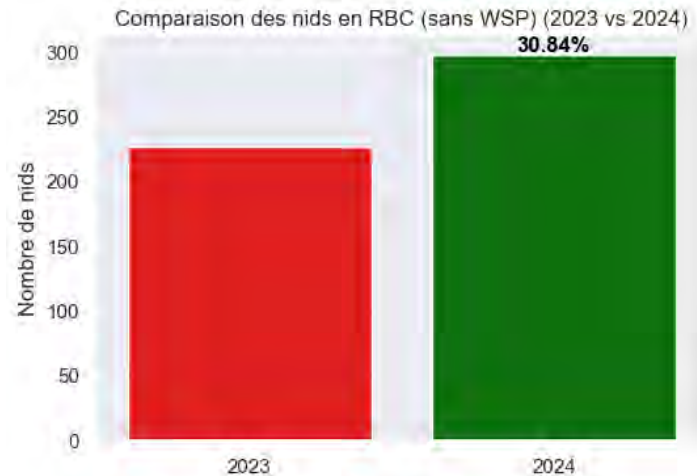
- ✓ 11: lontpot
- ✓ 70: lontpot + bevolking
- ✓ 35: bevolking

“Hoe meer ogen kijken,
hoe sneller nesten worden gevonden”

2024 SPW: aantal nesten

Resultaten vallen lente 2024

2024		
Région Bruxelles Capitale	Nombre de fondatrices	Nombre de nids
1000 Bruxelles-Ville	8	0
1020 Laeken	10	0
1030 Schaerbeek	7	0
1040 Etterbeek	5	0
1050 Ixelles	5	2
1060 Saint-Gilles	0	0
1070 Anderlecht	13	0
1080 Molenbeek-Saint-Jean	1	0
1081 Koekelberg	3	0
1082 Berchem-Sainte-Agathe	2	1
1083 Ganshoren	57	0
1090 Jette	8	0
1120 Neder-Over-Heembeek	5	2
1130 Haren	1	0
1140 Evere	3	1
1150 Woluwe-Saint-Pierre	207	6
1160 Auderghem	22	4
1170 Watermael-Boitsfort	74	3
1180 Uccle	112	2
1190 Forest	14	0
1200 Woluwe-Saint-Lambert	18	4
1210 Sint-Josse-ten-Noode	0	0
	575	25
Signalements consignés sur observations.be/species/8807/		
Entre le 05/01/2024 et le 21/06/2024		

Wat te doen?

- Communiceren/opleiden
- Lente
 - Koninginnen vangen
 - Primaire nesten neutraliseren
- Zomer - herfst
 - Secundaire nesten lokaliseren en neutraliseren

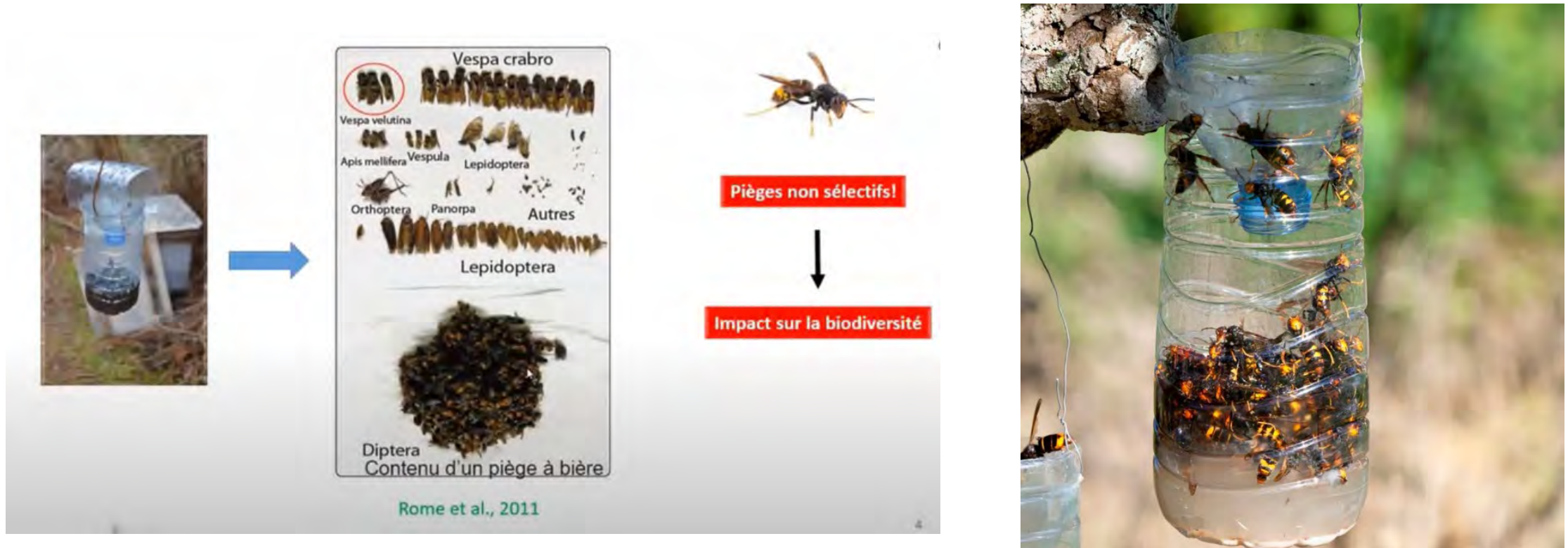
Koninginnen vangen, ja maar...

- **Er is geen selectieve val!**
- Hoe de resultaten van een vangactie evalueren?

- Efficiëntie
- Selectiviteit

Aantal koninginnen verminderen zonder impact op
andere insecten

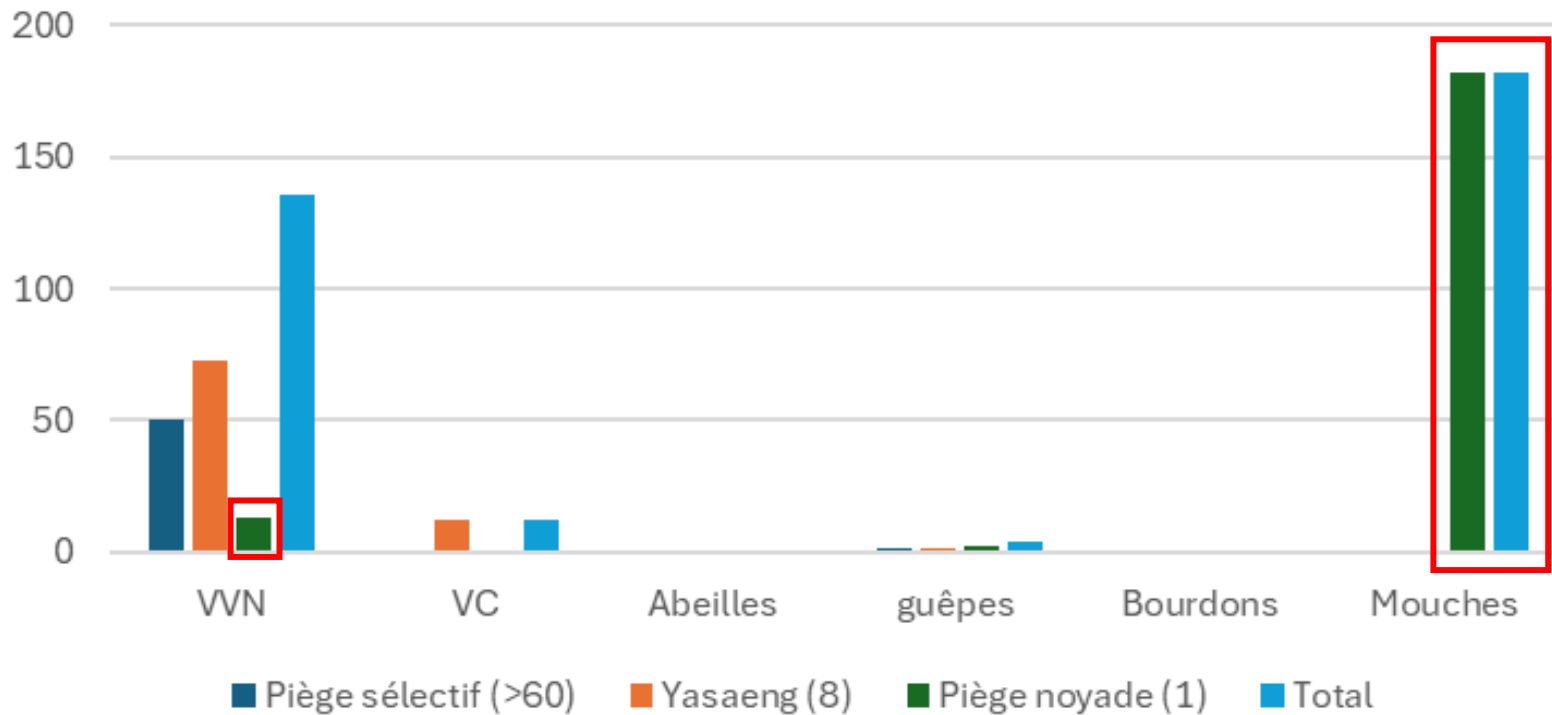
Verdrinkingsvallen... NIET GEBRUIKEN!!!

Maakt de biodiversiteit kapot

Vallen SPW

Captures campagne WSP
01-04 au 21-06-2024

1. **136** fondatrices de VESPA VELUTINA NIGRITHORAX dont
 - a. **73** dans les pièges coréens (YASAENG)
 - b. **13** dans le piège à noyade
 - c. **50** principalement dans les pièges hautement sélectifs distribués ou capturés au filet principalement sur les cotonéasters
2. **12** fondatrices de Frelon européen dont
 - a. **12** dans les pièges YASAENG sous le contrôle du docteur Jean-Michel Philippart de Foy. **10 relâchées vivantes**, 2 mortes d'épuisement
3. **4** Guêpes
 - a. **2** dans le piège à noyade non recommandé
 - b. **1** dans le piège YASAENG
 - c. **1** dans le piège sélectif
4. **0** abeilles
5. **0** bourdons
6. **182** mouches
 - a. Dans le piège à noyade non recommandé
7. De **nombreuses limaces** non comptabilisées mais **vivantes** dans les pièges.

Vangen in de lente:

Doel: aantal koninginnen en nesten beperken

- 3 tot 4 opeenvolgende dagen: 13 - 15° C stabiel
- Begin en einde vangacties: **gesynchroniseerd**
- Kegels zetten:
 - Op de plaats waar je een koningin ziet
 - Naast aantrekkelijke planten (in bloei!)
 - Rond nesten van vorig jaar
 - Dicht bij een stapel hout (in ontbinding)

Hoe vangen?

Materiaal:

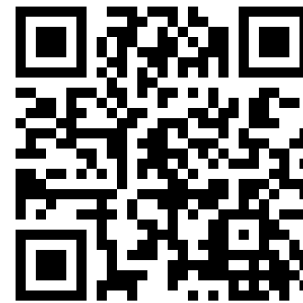
- Ingang met afgemeten gaatjes: 8,2 - 8,6 mm (8,4)
- Uitgang voor insecten die niet het doel zijn 5,5 mm
- 1/3 witte wijn, 1/3 bier, 1/3 grenadinesiroop
- (Doorschijnend plafond)

Praktisch:

- 13-15 °C over meerdere dagen
- Dagelijks insecten die niet het doel zijn bevrijden
- Vangst documenteren

<https://groupef.org/inscriptionfa>

<https://groupef.org/capturefa>

Planten helpen ons!

Boom/struik	Bloeimaand	Vruchtvorming
Ulex europaeus	februari - juni	
Mahonia aquifolium	maart - mei	
Camélia	maart - mei	
Hippophae rhamnoides	maart - april	herfst
Rotsmispel	april - mei	herfst
Kersenboom	april	juli
Dwergmispel	april - juni	

Euonymus europaeus	april - mei	
Lilas	april - mei	
Appelboom	april	september - november
Pruimenboom	april	juli - september
Meidoorn	mei	
Philadelphus coronarius	mei - juni	
Hondsroos	juni	

Lente: neutralisatie van primaire nesten

Filmpje:

Monitoren met interval van 7 dagen

Neutralisatie (avond), koningin is in het nest

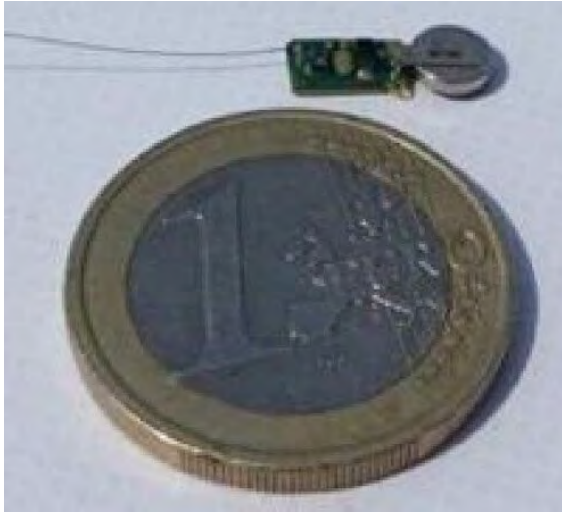
- ❖ Pompeelmoes (maximale grootte)
- ❖ Veiligheid (betrokkenen&bewoners)

Wat te doen?

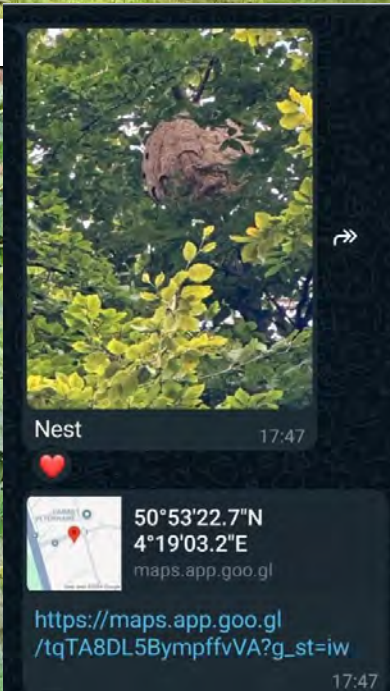
- Communiceren/opleiden
- Lente
 - Koninginnen vangen
 - Primaire nesten neutraliseren
- Zomer - herfst
 - Secundaire nesten lokaliseren en neutraliseren

Lokalisatie met chip:

Lokalisatie met chip:

Groupe F 1040

- Huidige leden:
 - Bertrand Cochois: wijk Sint-Pietersplein
 - Philippe Deremince: wijk Sint-Pietersplein
 - Pierre Bourguignon: wijk Jacht/Jourdan
 - Thierry Laloux: wijk Merode/Tongeren
- Contact:
 - groupef1040@gmail.com

Groupe F

- Blog: <https://tybou.eu/wordpress/FA/>
- Mail: Groupef@tybou.eu

Bedankt voor je aandacht...

2020-09-22 - Frelon asiatique - *Vespa velutina*

... en je hulp om de verspreiding te beperken!

groupef.org/fa